

## **Eduskunnan sivistysvaliokunnalle**

**Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp)**

Rajaan lausuntoni koskemaan vain selkeäsi fokusoitua kysymystä, nimittäin oppilashuollon psykologien asemaa esityksessä. Koulutukseni ja asiantuntijuuteni eivät riitä menemään tämän kysymyksen ulkopuolelle.

Esityksessä ehdotetaan opiskelijahuollon psykologien siirtämistä kunnan järjestämisvastuulta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle, mitä tuottaa lähtökohtaisia ongelmia oppilashuollon psykologille asetettuun työnkuvaan. Johtuen työnkuvan erilaisuudesta esitys muiden kuin oppilashuollon psykologien siirtymisestä peruskunnista maakuntiin (perheneuvolat, terveyskeskusten psykologit jne) ei sisällä vastaavia ongelmia, vaan esitys heidän kohdaltaan on asianmukainen

Oppilashuollon psykologin työ on muiden psykologien työnkuvia ilmeisemmin sidoksissa konkreettiseen työympäristöön syystä, että yksilöllisen vuorovaikutuksen lisäksi työnkuva sisältää myös arjessa tapahtuvan yhteisöllisen ulottuvuuden. Yhteisöllisen ulottuvuuden optimaaliseen toteutumiseen vaikuttaa voimakkaasti se, millaisen hallinnon alaisena psykologi toimii. Ongelmia syntyy, jos hallinto tulee maakunnasta, mutta oppilaitokset, joista toimenkuva rakentuu, toimivat peruskunnissa. Oppilashuollon psykologin työ on korostetun monialaista. Vain osa työstä on ns. yksilötyötä, eikä siinäkään häviä tarve monialaiseen yhteistyöhön. Hallinnollisten ratkaisujen ei tulisi haitata vaan tukea toimenkuvaa. Oppilashuollon psykologeja ei tulisi hallinnollisessa sijoituksessa niputtaa psykologien ylipäättään kanssa, vaan sijoittaa sinne, mihin toimenkuva heidät parhaiten vie. Oppilashuollon psykologeja ei tulisi nähdä sote-alueiden työntekijöinä, vaan kuntien opetustoimen työntekijöinä, joiden toiminnan ohjaus olisi Opetushallituksen alainen. Oppilashuollon psykologeista on jo nyt pula, ja heidän työnkuvaansa leimaa ylikuormittuneisuus. Työnkuvaa ei tulisi laajentaa terveydenhuollon suuntaan

Monialaisesta toimenkuvasta, jota edistää hallinto peruskuntien sivistystoimen tasolla sote-maakuntien sijasta voidaan nostaa seuraavia esimerkkejä: varhainen puuttuminen syrjäytymisen uhkaan, koulukiusaamisen ennalta ehkäiseminen ja tapauksiin puuttuminen, mielenterveyden vakaviin uhkiin ajoissa puuttuminen. Edellä olevat esimerkit ovat ennalta ehkäisevää työtä, joka vaatii ns. "lähipalvelua" eli tietoa oppilaan arjen ympäristöstä ja oppilaalle mahdollisuutta ns. "matalan kynnyksen" tapaamisiin. On vaara, että hallinnollinen ratkaisu siirtää painopisteen hyvinvointia tukevan ja ennalta ehkäisevän työn mahdollisuudesta jo syntyneiden ongelmien korjaamiseen. Niin pienellä asialla kuin työtilan määrittämisellä muualle kuin varsinaisen työn keskiöön voi olla kauaskantoiset seuraukset.

Espoo 22.2. 2021

Liisa Keltikangas-Järvinen

professori